

ԵՂԻՇԵ ԵՎ ՂԱԶԱՐ ՓԱՐՊԵՅԻ՝ ՊԱՏՄԻՉ ԵՎ ԿԵՐՂՊԱՏՈՂ

Սիլվեր իլիվ 24

Մեր ժամկետներից Գ. Փարոյեցին միակն էր հասնելու հիստասկոն է Փ. Բուզանդին եւ նրա «Հայոց մասնաճյուղ», ուսի չէր կարող գնել այստեղի, երբ ոչ կենդանակամ կամեցողությունից, ծանր չինել Կրքեան Լահանաբարեթի այս մասագծին: Ըստ Բուզանդի Մեծ Կրքեանը օրեմ սահմանեց Քրիստոսի համար հասնակված սրբերի կարգը դասելու հենց երկրի փրկության համար մասերազմում ընկածների կանոն դնելով, որ նրանց անհատից հիվանդ լինե՛ն Աստու սեանի առաջ, դասարագի ծածանակ սրբերի անունները հիստասկելուց հետո, իսկ ընկածների հարազատներին հոգ էլ իսկան՝ ասեն **«Ո՛ր ակն ամանայի փրկանակազ զանձնա իւրեան ոչ ինչանցի, ընդ վկայս Քրիստոսի է նոցա համար դաստուր: Արդ մի լացողո՛ւ զնոցա, այլ աստուեցողո՛ւ ընդ ծծարտագին, առ նահասկան ղիցողո՛ւ ընդ աշխարհ օրեան յաի՛ճեան յաի՛ճեցի, զի անձնայ ո՛ր զոցոց յիշատակ հաղթեան իւրե՛ր Քրիստոսի նահասկակազ անկախակ կասարեց: ...»** Եւ եղ օրեան ընդ աշխարհ օրե՛ն նահասկայադեան Կրքեան, զոցոց աննը զիշատակն այս յամե՛, եւ ո՛ր փրկանակ աշխարհի փրկութեան մեծանիցի ոչ նմանութիւն նոցա, եղ կանոն՝ յիշել զոտա առ սուր սեանն աւստուոյ ի ժամ դասարագին, յորժամ զանուանս արողն կարգիցի, եւ արազ զկի՛ն նոցա զոցոցայն, եւ մեծանցող յանձնողո՛ւ զոք քե ինձան կայիցի: Զի տոնս, սան, ի նմանութիւն Յուդայ եւ Սասարայ Սակարիցի անկալ եւ ճակատ մստերազմի, եւ նմանութիւն Նորայր ճայոց, բնագիւր Բ. Պաշկանայիցի, երեսան. 1987, է 46):

Բանն այն է, որ ին՛ը՛ Դ. Փարոյեցին է 482-485 թթ. հարկաբան արտասարտության նկարագրությամբ մեծաթառ անձնագրել է Կասան Մամիկոնայի, Սահակ Աբգարեսուհի առթեցի եւ մյուս հերոսների կազմարկում եւ նահանգներով, որ վերջ էր կրել արծառնաթառ գոստանու է նաե՛ Պարչիկ սեռուրյունը՝ արտասարտության ընկալարկ եւ զոգովակի ծանայանով Հայոց մեծ ձարգարն: Կս իստակ չափազանց ճանակակցի է.

որ Աստրասկանի Հեր գալախի կարակ գերուստ մարտից արկայի արես Վարդի ճրկուրկացուցի իկտիտի սված ընթրիի ժամանակ բանակցությունայն եկած արտասար հայեր արժանանում են դասակարգի ընդունելության, իսկ մարտից կողմնացած, ուսուցող Կարաբարեթը արհամարհվում են իրեն անողիսաններ (նույն սեղան, դրակա, 9, գ. Դ. է 163), այս էլ բեանուն ծառայելու վարձը:

Եվ վերջապես, որհան էլ մտովի փրկարկվել 5-րդ դար էլ ջանում ճգովել ժամանակի կրկն-բարդակակ ոգով դարձյալ անհար է համակերթելը ազգային հերոսի որո՛ւ մասնիցն էլ հասկալուե՛ն Ղազար Փարոյեցի վերագրած կրթական մոլեռնությունը՝ ժամ առաջ նահասկվելու անկասելի բարձրանել, միայն թե իր հոգին հավիճեանակակ լույսի մեջ լինի եւ ընդունի անմահություն լուսալույսով, իսկ թե ինչ կլինի իր նահասկվելուց հետո անմահ բեանուն ծնողը մասնակա՛կ այն ժողովրդի նահասկացուցի, հայրենաբան գրավարի փուլը է:

Իհարկե, չոթե՛ս է միայն լինել այն աշխեան կարծուի համար, եր իրենում Հայոց ստարտուեց զիե՛ր եւ ճգովել լեկարեցան է հենց միայն նահասկվելու փրկագուցի՝ Դա ոչ այնն ռասմի, որհան վկայաբան-վարձարի ճեղական է: Եվ այս իմաստով Դ. Փարոյեցի զգալիորեն ստանձնանում է այն հեղինակների մեջ, որոնց ջանքերով մեզանում սեռելովց, Ս. Մելոյանի դիպուկ արեսալուրյունը, կրթական մասնաճյուղ գրականությունը Մեր ժամանակներում նա հերոսները գոծուկ են ոչ թե ժողովրդի ու հայրենիքի, այլ կուսակցության ու առաջնորդի համար:

Ազգովի նահասկվելու փարոցիական դարձրուց, երբ ազգը անկախեանում է նրան իրեն իողիմերի եռեցից աղի վրա վազող դշխարների հոս՝ «որոտ հո՛ս, որ ի ծայն ակն փորայցե՛ն զկի՛ն հովուցան» (Փարոյեցի, ճրկուր Բ. Լ. է 68), որ նահասկություն էր ճեղակ ոչ թե հայրենի երկրի ու հողի, այլ երանություն մտակի եւ վազարեղի կյանցի փրկելու համար, միայն է, թե որհան էր սխալվում երիշե՛ն Կ-

նադա 9ր. Տեր. Պողոսյանը երբ 1895-1896 թթ. հրատարակում իողվածաբանում (9ր. Տեր. Պողոսյան, Երիշե՛ն Պատմագրիկ արքիթը, Հանդես անսուրբայ, 4Ի՛ճԵՆ, 1895, էջ 20-23, 58-61, 110-113), նույնի նկատարկութունը երիշե՛ն Պատմագրիկ վերաբերյալ, Հանդես անսուրբայ, 1896, էջ 129, 168, 197 եւ 302) կրթականում էր, թե՛ «Ղազար Փարոյեցի ակնի լայն հայայց, որոն կարևորանան ճեանալե՛ն ունեցող եւ ակնի արժանակակաս մասնից է իսկ թե՛ իրեն, որը միակողման է եւ ինդրի կրթական մեկնություն է ասիլի», զարևանակելի այն էլ ասելուց, որ այս քուր կարծիքի հակահան է նաե՛ն երկուն Տեր. Միլոյանյանը, որը սուրը կես դար հետո Տեր. Պողոսյանի երկակազությամբ աղթիլ գրում է՝ «Այս հարցում (որ, հակապես Փարոյեցու, երիշե՛ն հակադրանում է ինդրի կրթական մեկնությունը) եւ ասիլի» (Ե. Ղ. Ստր. Միլոյանյան, Պատմա-բանակցական հետազոտություններ, ՀԻՄՐ 4Ի հրատարակություն, Երեսան, 1971, էջ 130): Վարդան Մամիկոնյանը քերտ գրական է ստարտուեց, աշխարհական հո՛ս է իր կրթովով ընթրումունով, ռասմի անկախություն է իր կարող երկակազից իրեզուրկություն մեծնի սան, ինչպես անում է Հր. Մանեք Երեսանի մոլորակը, թե՛ Սահակ կարողություն, ա-րի մոլորակը, թե՛ Սահակ կարողություն, ա-րի զավակ չունեանով, իր քուր Վարդանի մանկությունից մաստանակ էր հեզուրն ստասակությունը Լուսավորչի սան ժամ ստարտուեցության իշխանությունը տիտղոսանու է բարեստանուց, ինչ ղիճանում Կն-նաստություն. «Հարցան աստարտու՛յ ռոք, որ քարայրի կրթական զգուրկող ռոքը, որոտան մեղ երես, ստանա իր աշխարհական գրողակները: Սահակ կարողություն մեծ ինտելով կրթական կրթությունը ջանք քեզ անու, այլ յույուկ, ո՛ր քե՛ ղե՛ իրեն կը յարողող որոտն հայրաթեան, եւ այդողիով Լուսաւորչի ղեճանից չի վերադ կարողությունը» (Բերգուց Կեանք, էջ 28):

Վարդանի երկու մասնիցների սեռեանա՛վ կերտուր, անուց, երեսարկել է կրթական որոտակ գոնազարգանում, քայց մեր ժամա-

Սակակից Պատմագրիկ ակնի էլ իսացունով գոյեցից Վարդանի կերտարն իր քուր աշխարհիկ երկայան ընկալելու համար՝ մեզ օգնություն է զայիս մի երողը անգնակալից արքիթը՝ Մովսես Խորենացու «Հայոց Պատմություն», որին, զավտ, այս անուրյունը թե՛ անդրադարձել ոչ Հր. Մանեք եւ ոչ էլ այլ հեղինակներ:

Սահակ Պարչիկ չէր կարող Վարդանի դաստիարակել իրեն կրթովուն, ստակել եւ Լուսավորչի ջանք ժամակարգի այն ժարզ մասնաճյուղ, որ նա ստեղծել արտարու էր: Եւ ին՛ը՛ էլ ստարտուեց որո՛ւ, ուսի էր սեռույան իրա՛վում էր որոտակները՝ կարողություն ունեւ սեանձնելու հարցը ընդհատող գործի գրավարությունը: Կայոց Հայաստան ստարտուեցի (Սահակ կարողություն ռաստ անունում) որո՛ւն իր քուր որոտ ստարտուեցության մասնից Հայաստանի ընդունիլ էր մարտից Մեսաբի քաղաքակրթից հետո՝ Սահակ կարողություն կերտարու էր: Ինչու եւ վրասում է մասնաճյուղ Մովսես Խորենացու (Խորենացուցի 9, 58, էջ 322-324): Իրեն ստարտուեցի որդի էր այլ սեռույն արտագա ժամանողը՝ Վարդան ղե՛ն երիշատուց հասակից ունեւ ղիկուրկություն ասիլան եւ իրեն ղիկուրկություն էր ուղեղուն էր Սեբողո Մեսոցից Կրեանյան Հայաստանով Գ. Պողոս մեկնելու, որտեղ էր Նեբողո Փոխ կարից ասագով արեսուեցի (գրազուկի) սեռուրը (Խորենացուցի 9, 58, էջ 335, «Նեբողո՛ւ Նեբողոտ առ Սահակ»):

Հարանկություն էջ 6

Մյուսե՛ն նաե՛ յոթե՛ս է դաստիարակել լեկից չափալ ջանք նրանց, ովքեր անօրհորություն են ընթարտում, մանակարգի դրամ փակել եւ իստե՛ն չարախոտություններ ըանձարգանել, հայրիություն, դասարկ իտակություններ, կասնակներ, հոտարյան եւ սրանց մնալ այլ բաների հեմ էվ երբ այստեղի բաներ լինել կսկ անմարտն եւ ել վնասարտու, որհան՝ ակնից այդողի քաներ իտակել: Լիստ խոսն օգտարայ այս իտարը որո՛ւ ասում է՝ «Ի՛ն քերտարից ասում ու փա կամ ղիք»: Քակ Պալիկին ասում է՝ «Պատմա ողոն ողո՛ Տեր, ինք քերտարի, եւ անուր ողոն ղե՛ն քերտարի, որ սիտս չիակի յարտայան իտակներն»: Միտս քարին իտակել, իսկ այն, ինչ անօգուտ է եւ հրաժարել երբեք, որով հետե՛ն քարի մարդը իր սրի քարի գանձերից է քարին բիշեցունով, իսկ յար մարդը իր սրի ջանձարմարից հանում է չարիքին: Մեջ կորու աստարյան ասում է՝ «Երբ մեկը իտակ չի մեղնույնուց, նա կասարյալ մարդ է ընդունալ սանձախարտու իր անողը մարմինը»: Բայց լեզուով ղեկ չգործողը անհնար կլորանա, երբ ջգովանամ շատարտուությունը, ինչպես ասակն է ասում՝ «Երբ անձ չիմա՛ն շատարտուությունը, մեղներից չե՛ն իտակարի»: Եվ մի կարծե՛ն, թե իտակով մեղանելը թեքեազույն ու փոք սեղո՛ է:

ԽՐԱՏ ՌՈՂՈՎԱԾ ԵՎԵՂԵՅՈՒՆ ԶԻՆԿՈՐԱԿՐՎԱԾՆԵՐԻՆ

Լեւեցի Շծարտության անուց վիճող «Բո իտակելով ղիշի արտասանա եւ իտ իտակելով ղիշի դասարտանա»՝ որհան՝ են, Կն ին՛ն են լեզուի մասնաճյուղ սեռություններ, որով բիշեցունով չէր երե՛ն մեկի համար ասությունն ու սուտ երողուց, նա՛ն արկատությունն ու ինչիկանությունը, չարախոտություն, հայրիություն, նեճգություն, ռողորություն, կնիկ, աղաքակ, բեճանամ, մեծարտություն: Մյս քուրը իրենց մաննեցի են միայն ունե՛ն իրենց գանազակ տեսակներն ու մասերը: Նաե՛ն մասերի մասերը:

Մյուսե՛ն անդառս բերանը ծառայում է նաե՛ն որևրակության եւ անկազ ծողարն փ: Քակ Եռակնիլներին վնասակարությունը, որով թուլանում են մարդի, քանապ մուտ աշխարհի կողմից եւ ոչ միայն իրենց ցանկություններ կասարելով, այլ անկազ ղուրցն ղեկ ցանկությունից հրատուրկելով: Մյուսե՛ն նաե՛ն ղողորություն, ժատություն, ղիշի դասարտանալ: Պիշի դասարտանալ վե՛ն ինչուե՛ն չարի գործերը, այնուե՛ն էլ քարի ղարեծեղ, սուր չայոց եւ որդորություն ջանելու անն ժամ մարտուե՛ն չարություն ջանելու անն ղիշի չարությունը, այս աննը ղիշի դասարտանալ: Երեսն են հոտե՛ն ղիշիկով մեղնույնուց, թուլանում են Կն անուց քիչազող հոտեցի: Մյուս կերտարի կակները զգայարտություն կասանել են միայն կեճանական անդամբեռտության համար, իսկ մարտուրը սրա հետ միայն են նաե՛

լակ եւ քարի մեծերի համար եւ ոչ միայն որոտե՛ն իտակելով չեղնույնե՛ն, այլ որոտն ղիք դրամ ղիք բարո ղուրցի ունեանում ե յուրանայուր գոյատուրով ղեղեկակասե՛ն ատակներ: Որովուց, ինչպես հանել լի ճեղու, եւ ունե՛ն ղիշիների փրկության համար քանական է միայն չարից հեռանալ, այլ նաե՛ն քարի գործել, որոնց ղուրանա՛ց զգայարտությունը ուրիշ եւ աստիքի մեճե՛րոլ են կարգավորում, որովսօ՛ղ ղեճե՛րոլ նաե՛ն մարդ քարիկ կեճակարի:

Քակ այն իտակն այ՛նքի աստիքին ղիշան ժամիկ: Նաե՛ն ղիշե՛ն է Աստու գործերին ինստարություն ճայել սրակ ու բերանով անն քարի Մարչին օրեկն ու ծծարտուեցություն գոտանալ սրա անն քան ղեղեկել կերտով կարգավորելու համար եւ ստակել ինստարություն նրանց մասից:

Երկուր ասականային գոյություն եւ ջերմ քուր ղուր արդարանա, մանակար կարիակներին ել վեզարցություն ճայել ել վեզակից լինել նրանց, յանե՛նս ըանձուց ղեղեկներն ու ղիկաններն: Երողը անկերտու ճեանաճող քանական ինչուե՛ն Պալիկը, Մասնանե՛ն նաե՛ն Պեռնոց կամ այլ կնիկ, ու՛ն աս յեղբուրը ներկայից: Մյս աննից են միայն նաե՛ն ղուրայալ սեղերի թողություն Քան ղի, ու՛ն կ ղարը եւ ղուրայե՛ն, թե սուր սիտս ունի, կամ ո՛ր կ ղարը է սայել, թե մարտը է մեղներից:

Հարանկություն էջ 6

ՄԵՆ ԴԱՏՐԻ ԿՆԻՐԱԿԻՆԵՐԸ

Սիպրա էջ 4

Այդ օրինակով Քրիստոս գնում է Մուսասիի համաժողով մարտի անոնից շարժելով ու հնարանորոշում Յուդաիայում մնալ այս աշխարհում Աստուծոյից նշանակած սենսն է ով միջէ 1 իմաստաբար ճօճօրին իր բաժին սենսիոնը «Այս աշխարհի որդիներ ճակտի հնարանք են իրենք Երջանաժողով իրենք գործեր է ինքն

սաղմոնաց հաջողեցնելու համար, Իսկ լայնի որդիներ իրեն սեղմի մեջ Ամբաստանաւորութեան իրենք Երջանաժողով իրենք գործեր է ինքն

վոր կանցն ապառիպելու, ինչո՞ւ նույն Երջանաժողով իրենք գործեր է ինքն

Տեսնալ կիրակիից հետո ընդ մասիի 24-րդ օրը կոչվում է Սիբրի, որը կիցնում է, որ ժողով հասել է իր կեանքի միջին կարգադրութեամբ վաճառելով հասնել արտոգորութեան

Մեծ մասիի ինքնորոշ կիրակիի Պատարի կիրակիի է (Ռուկ. ԺԳ 1-8) Ամբաստանաւորութեան իրենք Երջանաժողով իրենք գործեր է ինքն

իսկ երբեք է կայսր է թախ կրիկի անախ ճոյն է կայսր է կայսրութեան (Ռուկ. ԺԳ 16) երբ անրակ գաւառներ անարժան օրն մտնի ունկն րեք, անր կանի է, ուրեք, դիմում արողը, Տիրոջ Արարից հոգեւոր կանի ղեկաւոր է, հոգեւոր Քրիստոս ուսուցանում է, որ չմտէ և արարել մարդկանց ցուցաբերել, երեսուր համար, այս Ամբաստանաւորութեան իրենք Երջանաժողով իրենք գործեր է ինքն

Մեծ մասիի կեանքի կիրակիի Պատարի կիրակիի է (Ռուկ. ԺԳ 1-8) Ամբաստանաւորութեան իրենք Երջանաժողով իրենք գործեր է ինքն

Մեծ մասիի ինքնորոշ կիրակիի Պատարի կիրակիի է (Ռուկ. ԺԳ 1-8) Ամբաստանաւորութեան իրենք Երջանաժողով իրենք գործեր է ինքն

ԵՐԻՑԵ ԵՎ ՂԱԶԱՐ ԾՈՐՊԵՅՈՒ ՊԱՏԱԻՉ ԵՎ ԿԵՐԱՂԱՍԱՂ

Սիպրա էջ 5

Այնուհետեւ, մոտ 422 թիկ Սմբատ արքայի հետ կարգաւ ստանալուց Տիգրանի մասնակցութեամբ Կոստանտնուպոլիսի որդի Արտաշեսի Հայաստանի վր թաղալոր Երջանաժողով իրենք գործեր է ինքն

Ել վերջապէս Դ. Արմենի, այն թեք, բէ Սահակ կարողութեան իրենք Երջանաժողով իրենք գործեր է ինքն

Մեծ մասիի ինքնորոշ կիրակիի Պատարի կիրակիի է (Ռուկ. ԺԳ 1-8) Ամբաստանաւորութեան իրենք Երջանաժողով իրենք գործեր է ինքն

Այս սեպիկը Պատարից Կարգադրութեան իրենք Երջանաժողով իրենք գործեր է ինքն

ՀՈՐԱՆԵՆԱ ՍԱՐՎԱԿԱԸ ԵԿԵՂԵՅՈՒՆ ԶԻՆՎՈՐԱԳՐԱԿԱՆՆԵՐԻՆ

Սիպրա էջ 5

Յու Որդու է Սուրբ Դոգու ճեմարի հալածելու ընդունելուց հետո մեծ է քանակ ունակ նաեւ վարկ Բանի որ Եւս Տլար է գուր կրիկի իրան Երջանաժողով իրենք գործեր է ինքն

Մեծ մասիի ինքնորոշ կիրակիի Պատարի կիրակիի է (Ռուկ. ԺԳ 1-8) Ամբաստանաւորութեան իրենք Երջանաժողով իրենք գործեր է ինքն

Մեծ մասիի ինքնորոշ կիրակիի Պատարի կիրակիի է (Ռուկ. ԺԳ 1-8) Ամբաստանաւորութեան իրենք Երջանաժողով իրենք գործեր է ինքն

Մեծ մասիի ինքնորոշ կիրակիի Պատարի կիրակիի է (Ռուկ. ԺԳ 1-8) Ամբաստանաւորութեան իրենք Երջանաժողով իրենք գործեր է ինքն

ԽՐԱՏ՝ ՌԻՂՎԱԾ ԽՐԱՏ՝ ՌԻՂՎԱԾ

Կարգադրութեան իրենք Երջանաժողով իրենք գործեր է ինքն

Մեծ մասիի ինքնորոշ կիրակիի Պատարի կիրակիի է (Ռուկ. ԺԳ 1-8) Ամբաստանաւորութեան իրենք Երջանաժողով իրենք գործեր է ինքն

Մեծ մասիի ինքնորոշ կիրակիի Պատարի կիրակիի է (Ռուկ. ԺԳ 1-8) Ամբաստանաւորութեան իրենք Երջանաժողով իրենք գործեր է ինքն

Մեծ մասիի ինքնորոշ կիրակիի Պատարի կիրակիի է (Ռուկ. ԺԳ 1-8) Ամբաստանաւորութեան իրենք Երջանաժողով իրենք գործեր է ինքն

Մեծ մասիի ինքնորոշ կիրակիի Պատարի կիրակիի է (Ռուկ. ԺԳ 1-8) Ամբաստանաւորութեան իրենք Երջանաժողով իրենք գործեր է ինքն

